

CAN v. AVSTRIJA

(Eur. Court H.R., 30. 9. 1985, Series A no. 96)

- 11. [Turški državljani Elvan Can, rojen 1947. leta, se je leta 1971 priselil v Avstrijo. Gmundenska policija ga je 17. 8. 1980 aretirala zaradi suma, da je sodeloval pri izvršitvi kaznivega dejanja požiga [Brandstiftung]. Dva dni zatem je preiskovalni sodnik zanj odredil pridržanje v preiskovalnem priporu. Zunajobravnavni senat [Ratskammer] Okrožnega sodišča [Kreisgericht] v Welsu in Višjega deželnega sodišča [Oberlandesgericht] v Linzu je Canovo prošnjo za izpustitev zavrnil. Dne 12. 11. 1981 je bil na podlagi varščine v višini 20000 ATS izpuščen. Ob izpustu iz pripora so Canu posvetovanje z odvetnikom dovolili le pod nadzorstvom sodnega uradnika. Zakon o kazenskem postopku je predpisoval, da je v primerih, ko je osumljenec pridržan delno ali izključno zaradi nevarnosti prikrivanja dokazov, tako nadzorstvo v času do vročitve obtožnice obvezno. Dne 14. 1. 1983 ga je Deželno sodišče spoznalo za krivega sotorilstva pri kaznivem dejanju požiga in mu izreklo štirinajstmesečno zaporno kazen. Vrhovno sodišče [Oberster Gerichtshof] je dne 15. 11. in 13. 12. 1983 zavrnilo njegovi pritožbi. Zatem se je vlagatelj skupaj s svojo družino vrnil v Turčijo.]

Postopek pred Komisijo

12., 13. [Can je dne 14. 4. 1981 vložil pritožbo na Komisijo, tako zaradi trajanja preiskovalnega pripora (3. odstavek 5. člena) kot tudi zaradi začetnega nadzorovanja njegovega posvetovanja s svojim odvetnikom (3. odstavek 6. člena). V poročilu z dne 12. 7. 1984 je Komisija menila, da sta bila prekršena 3. odstavek 5. člena (enajst glasov proti enemu) in 3. (c) odstavek 6. člena (soglasno) Konvencije. Glede kršitve 6. člena je menila, da pomenijo take omejitve pri posvetovanju med obdolžencem in zagovornikom kršitev samo, če imajo vpliv na položaj obrambe v postopku in na njegov izid.]

Pravna vprašanja

14. [Junija 1985 je bilo Sodišče obveščeno, da je bila med avstrijsko vlado in g. Canom dosežena prijateljska poravnava. V okviru celotne reforme Zakona o kazenskem postopku, ki je v pripravi, bo Vlada zakonodajnemu organu predlagala nova pravila o nadziranju posvetovanj med osumljenim in njegovim odvetnikom med preiskovalnim pridržanjem, v primerih, kjer obstaja nevarnost prikrivanja dokazov. Stalni predstavnik Avstrije v Svetu Evrope je register obvestil, da bo Vlada mnenje Komisije posredovala vsem avstrijskim sodiščem in organom tožilstva. Zavezala pa se je tudi, da bo g. Canu plačala pavšalno odškodnino za povrnitev stroškov.]

15. Sodišče se je uradno seznanilo s prijateljsko poravnavo, ki sta jo dosegla vlagatelj pritožbe in Vlada. Vlagatelj poravnavo sprejema za skladno s svojimi interesi. Sodišče se mora zadovoljiti s tem, da ni bilo razlogov javnega reda [ordre public], kar bi imelo za posledico nadaljevanje postopka (48. pravilo § 4 sodnih pravil).

16. V tej zvezi Sodišče najprej opominja, da je z uporabo 3. odstavka 5. člena Konvencije v številnih začetnih primerih že rešilo vprašanja, ki so bila podobna tem, ki izvirajo iz primera pred nami (glej sodbe v naslednjih primerih: Wemhoff, 27. 6. 1968; Neumeister, 27. 6. 1968; Stögmüller, 10. 11. 1969; Matznetter, 10. 11. 1969; Ringeisen, 16. 7. 1971). V njih je razjasnilo obseg obveznosti, ki na tem področju zavezujejo pogodbene države.

17. Za posvetovanja med priprto osebo in njegovim odvetnikom, ki so v Avstriji zaradi nevarnosti prikrivanja dokazov predmet nadzora, pa ne velja popolnoma enako. Sodišče je bilo nedavno soočeno z na nek način podobnim problemom, v katerem je ugotovilo kršitev 1. odstavka 6. člena, vendar se je primer nanašal na obsojenega zapornika, ki je v Združenem Kraljestvu prestajal svojo kazen in želel sprožiti civilni postopek (glej sodbo v primeru Campbell in Fell z dne 28. 6. 1984).

Glede nadzorovanja posvetovanj med pridržanim osumljencem in njegovim odvetnikom je Sodišče v do sedaj odločenih primerih že podalo določene smernice, ki se nanašajo na vprašanja, ali in v kakšni meri je 3. odstavek 6. člena mogoče uporabiti v fazi predhodnih preiskovanj (glej, mutatis mutandis, sodbo v primeru Engel in drugi, sodbo v primeru Luedicke, Belkacem in Koç, in zgoraj omenjeno sodbo v primeru Campbell in Fell).

Vlada pritožnika je zakonodajnemu telesu predložila osnutek novih pravil o spornem nadzorovanju z upoštevanjem soglasnega mnenja, ki ga je v poročilu podala Komisija. [...]

18. Sodišče je tako kot delegat Komisije menilo, da temelji rešitev, ki sta jo sprejela Vlada in vlagatelj, na spoštovanju človekovih pravic, kakor jih zagotavlja Konvencija. V skladu s tem se je odločilo primer izbrisati iz evidence.